

Rapport Klimasats Agder 2024

Om Klimasats	side 2
Klimasats Agder 2024	side 3
-aktiviteter	side 4
-søknader	side 5-6
Erfaringer	side 7
Ideer 2025	side 8
Klimasats Agder resultater	side 9
Om Bølgen bærekraftsenter	side 10

Miljødirektoratets Klimasatsordning 2024

Kort om Klimasats

Tilskuddsordningen skal fremme klimagassreduksjon i kommuner og fylkeskommuner. Ordningen skal bidra til at kommunene integrerer klimahensyn i alle sine aktiviteter. Dette skjer ved at prosjekter som bidrar til å redusere utslipp av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet får tilskudd. Videre skal ordningen bidra til at kommunen styrker rollen som samfunnsutvikler og pådriver. På den måten kan kommunen legge til rette for samarbeid på klimaområdet mellom ulike aktører og fagområder.

Miljødirektoratet, 2024

<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/kutte-utslipp-av-klimagasser/klimasats/soke-stotte-til-lokale-tiltak/>

Kriterier for tildeling

I 2024 ble det avsatt 220 millioner kroner i tilskuddspotten. Det er kommuner og fylkeskommuner som kan søke støtte, og det kan søkes til svært mange ulike tiltak i en rekke ulike sektorer og i en rekke ulike roller. Støtten skal bidra til å redusere klimagassutslipp på kort og lang sikt fra ulike kilder som kommunen kan påvirke.

Tildelingskriteriene krever at støtte skal bidra til reduserte klimagassutslipp, omstilling til lavutslippssamfunnet eller begge deler. Tiltaket skal være politisk forankret i kommunen, tilskuddet skal være utløsende for at tiltakene gjennomføres og kommunene må bidra med egeninnsats.

Søknader som framstår som realistiske i gjennomføringsplan og budsjett, prioriteres i konkurranse med øvrige søknader. Søknader med høyt potensial for klimagassreduksjon eller betydelige bidrag til omstilling til nullutslippssamfunn gjennom nytenking, innovasjon og nye måter å gjennomføre klimatiltak på, vil prioriteres.

For 2024 har det vært rekordstor interesse for Klimasats. Miljødirektoratet mottok 406 søknader fra 128 kommuner og fylkeskommuner som har søkt om 712 millioner kroner i støtte til lokale klimatiltak.

Klimasats Agder 2024

Nytt samarbeid om Klimasats i 2024

I 2024 ble Klimasats Agder gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune. Bølgen bærekraftsenter har vært innleid som prosjektkoordinator.

Prosjektet har vært ledet av Anne Peersen og Trond Kristiansen fra Agder fylkeskommune og Elizabeth Rojas fra Kristiansand kommune. Innleid koordinator var Solveig Nilsen fra Bølgen bærekraftsenter.

Bølgen bærekraftsenterets rolle har vært å bistå kommunene i Agder med søknader knyttet til Miljødirektoratet sin Klimasatsordning i 2024. I denne rapporten oppsummeres arbeidet som er gjort, erfaringer deles og ideer for videre arbeid med å sikre klimamillioner til Agder foreslås.

Prosjektets målsetning

Mobilisere flere av kommunene til å søke Klimasatsmidler, samt bidra med kompetanse, nettverk, rådgivning og skrivehjelp for å få så gode søknader som mulig – slik at Agder får sin del av Miljødirektoratets klimamidler til kommunene.

Agder fylkeskommune hadde også mulighet til å være med på deler av egenandelen til spesielt interessante søknader. Kommunene søker om til sammen 3.825.000 i medfinansiering fra Agder fylkeskommune.

På bildet: Hoppende glade klimarådgivere Solveig Nilsen, Trond Kristiansen og Elizabeth Rojas.

Aktiviteter 2024

Arbeidet startet i desember med planlegging og informasjon til kommunene:

- Oppstartsmøter med planlegging Klimasats-uka, rådgivning og veiledning og fordeling arbeidsoppgaver.
- Utsendelse av informasjon om Klimasatsordningen og søknadsfrist til kontaktpersoner i alle kommunene i Agder.
- Klimasats-uka: En uke der kommunenes ansatte kunne melde seg på til informasjon og diskusjon av søknad under ulike temaområder.
- Personlig oppfølging og påminnelser per mail og telefon til alle kommuner.
- Bistand med utvikling av ide-forslag, sending av mal for søknader, deling av relevante eksempler og avklaringer med Miljødirektoratet.
- Gjennomføring av teams-møter med alle kommuner som tok kontakt for å få hjelp med ideer eller konkrete søknader.
- Utarbeidelse av 7 fulle søknader, rådgivning og bidrag på ytterligere 12 søknader (Solveig), utarbeidelse av 4 fulle søknader, rådgivning og bidrag på ytterligere 9 søknader (Elizabeth)
- Kronikk om Klimasats Agder i Fædrelandsvennen.

Klimasats-uka 2024

Under Klimasats-uka fikk kommunene melde seg på til korte møter med informasjon om Klimasats og sparring rundt egne søknader. Det ble invitert med kompetanse fra fylkeskommunen og Statsforvalteren på de ulike temaene. Det ble gjennomført 19 møter gjennom uka.

Mandag: Sirkulærøkonomi

Tirsdag: Næring, bygg og anlegg

Onsdag: Areal, transport og energi

Torsdag: Mat, landbruk og innkjøp

Fredag: Annet/åpent tema

I tillegg til prosjekt-teamet bisto Geir Hammersmark, Vidar Ose, Jan Otto Hansen, Hans Fløystad, Reidar Tveiten, Berit Egeli, Sturle Hamre og Olav Myklebust med faglig kompetanse.

Søknader 2024

Det ble sendt inn 35 søknader fra Agder innen fristen 15.februar. Både Kristiansand og Arendal har vært aktive og levert hhv. 11 og 7 søknader. Flere av søknadene er samarbeid mellom flere kommuner, og alle kommunene i Agder søker på Klimasats-midler i 2024, enten alene eller i samarbeid med andre. I oversikten til høyre er det bare ansvarlig søkerkommune som fremkommer, mens alle deltakende kommuner er illustrert på neste side.

Det er til sammen søkt om litt over 45 millioner kroner til klimaprojekter i Agder. Legger man til grunn at det stilles minimum 50 % egenkapital i prosjektene, betyr det klimatiltak for godt over 100 millioner. Prosjektene totalt sett vil ha en mye høyere kostnadsramme ettersom omsøkte midler kun gjelder heving av klima-ambisjoner og gjennomføring av konkrete klimatiltak.

35 søknader

45 millioner

25 kommuner

Prosjektnavn	Søker	Søkesum
Mulighetsstudie for administrasjonsbygget Fløyheia	AGDER FYLKESKOMMUNE	300 000
Vedlikehold og bevaring som klimatiltak	AGDER FYLKESKOMMUNE	150 010
Mulighetsstudie for Biogass	AGDER RENOVASJON IKS	200 000
Eyde Material Park Logistikk-HUB	ARENDAL KOMMUNE	2 000 000
Investering i elektrisk feiebil	ARENDAL KOMMUNE	1 275 000
Klimavennlig massehåndtering	ARENDAL KOMMUNE	300 000
Matsvinn oppvekstsektoren, barnehagen først	ARENDAL KOMMUNE	330 000
MILJØVENNLIG LANDBRUK OG FOKUS PÅ JORDHELSE	ARENDAL KOMMUNE	200 000
Planlegging av effektiv og klimavennlig mobilitet	ARENDAL KOMMUNE	300 000
Systematisk omstilling og reduksjon av bilparken.	ARENDAL KOMMUNE	325 000
Hestemøkk er en uutnyttet ressurs	ARENDAL OG GRIMSTAD RIDEKLUBB	700 000
Etablering gjenbrukssenter med verksted og butikk	EVJE OG HORNNES KOMMUNE	1 200 000
Forningsprosjekt kommunehus og kino/forsamlingshu	EVJE OG HORNNES KOMMUNE	300 000
Mulighetsstudie regionalt biogass-anlegg	EVJE OG HORNNES KOMMUNE	300 000
Samarbeid om ombruk av byggevarer i Agder	EVJE OG HORNNES KOMMUNE	300 000
Prøveprosjekt Ombruks-kontainere for byggematerial	FLEKKEFJORD KOMMUNE	1 300 000
Utskifting av klimafiendtlig kuldemedie	FLEKKEFJORD KOMMUNE	1 598 462
Gjenbruksløsning for tekn. bygningsdeler	GRIMSTAD KOMMUNE	300 000
Kartlegge klimatiltak nytt renseanlegg Grimstad	GRIMSTAD KOMMUNE	300 000
Arealregnskap i nye kommuneplaner på Agder	KRISTIANSAND KOMMUNE	825 000
Klimakrav i renovasjonsanbud	KRISTIANSAND KOMMUNE	12 000 000
Mer bærekraftig godstransport i Kristiansand	KRISTIANSAND KOMMUNE	350 000
Mobil gjenvinningsstasjon og innbyggerdialog	KRISTIANSAND KOMMUNE	997 000
Ny sykkelstrategi Kristiansand kommune	KRISTIANSAND KOMMUNE	300 000
Ombygging for mer ombruk	KRISTIANSAND KOMMUNE	205 000
Omstillingsprogram for Kristiansand kommune	KRISTIANSAND KOMMUNE	288 000
Pilot FutureBuilt - Kristiansand	KRISTIANSAND KOMMUNE	3 000 000
Slik blir vi matreddere!	KRISTIANSAND KOMMUNE	975 000
VA rehabilitering av Lillemyrveien del 2	KRISTIANSAND KOMMUNE	7 425 000
Videreutvikling av Noe for deg marked	KRISTIANSAND KOMMUNE	200 000
Landbruket i Lister - klimaarbeid fra hav til hei	LYNGDAL KOMMUNE	3 500 000
Planvask	RISØR KOMMUNE	250 000
Kartlegging klimatiltak 6 kommunale bygg	TVEDESTRAND KOMMUNE	200 000
Elektrisk sorteringsmaskin	VENNESLA KOMMUNE	2 390 750
Klimakaféen hos Mulighetenes hus	VENNESLA KOMMUNE	500 000

Agder fylkeskommune:

Mulighetsstudie for administrasjonsbygget Fløyheia
Vedlikehold og bevaring som klimatiltak

Alle 25 kommuner via sine renovasjonsselskaper:

Mulighetsstudie regionalt biogass-anlegg

**Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal:**

Landbruket i Lister - klimaarbeid fra
hav til hei

Flekkefjord og Sirdal:

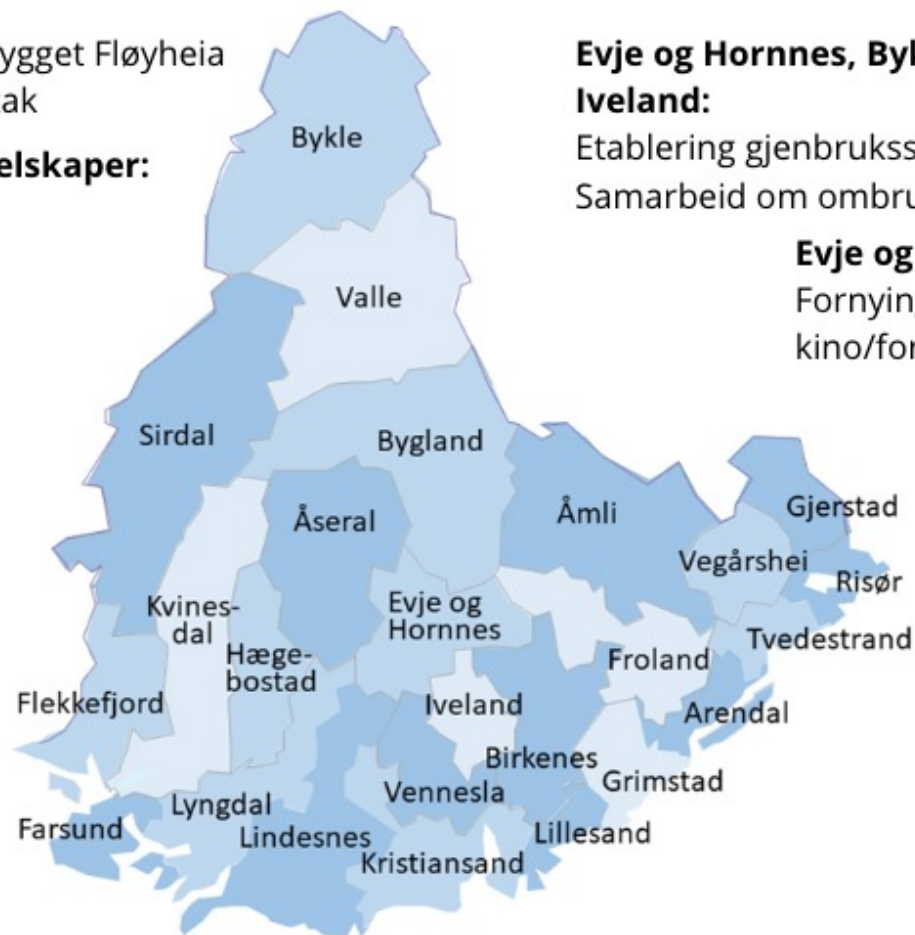
Prøveprosjekt Ombruks-kontainere for
byggematerial

Flekkefjord:

Utskifting av klimafiendtlig kuldemedie

Kristiansand:

Klimakrav i renovasjonsanbud
Mer bærekraftig godstransport i Kristiansand
Mobil gjenvinningsstasjon og innbyggerdialog
Ny sykkelstrategi Kristiansand kommune
Ombygging for mer ombruk
Omstillingsprogram for Kristiansand kommune
Pilot FutureBuilt - Kristiansand
Slik blir vi matreddere!
VA rehabilitering av Lillemyrveien del 2
Videreutvikling av Noe for deg marked

**Evje og Hornnes, Bykle, Valle, Bygland og
Iveland:**

Etablering gjenbrukssenter med verksted og butikk
Samarbeid om ombruk av byggevarer i Agder

Evje og Hornnes:

Fornyingsprosjekt kommunehus og
kino/forsamlingshus

Risør:

Planvask

Tvedestrand::

Kartlegging klimatiltak 6
kommunale bygg

Arendal og Froland:

Miljøvennlig landbruk og
fokus på jordhelse

Arendal:

Eyde Material Park Logistikk-HUB
Investering i elektrisk feiebil
Klimavennlig massehåndtering
Matsvinn oppvekstsektoren,
barnehagen først
Planlegging av effektiv og
klimavennlig mobilitet
Systematisk omstilling og
reduksjon av bilparken

Kristiansand og Lillesand:

Arealregnskap i nye
kommuneplaner på Agder

Vennesla:

Elektrisk sorteringsmaskin
Klimakaféen hos Mulighetenes hus

Grimstad:

Gjenbruksløsning for tekn.
byggningsdeler
Kartlegge klimatiltak nytt
renseanlegg Grimstad

Erfaringer

Sterkt engasjement

Først og fremst oppleves et sterkt engasjement og det er presentert mange ambisiøse og spennende prosjekter for klimagassreduksjoner og omstilling fra kommunene. Omsøkte prosjekter er avhengig av å finne ekstern finansiering for å kunne gjennomføres, og her er Klimasats en lett tilgjengelig mulighet for kommunene.

Erfaringer fra 2023 i rapport fra Innoventus Sør er fortsatt gyldige. For 2024 pekes spesielt på følgende:

- De største kommunene er også best på å benytte tilbudet om rådgivning og søknadsbistand
- Alle kommuner er kontaktet via epost og telefon med iherdig tilbud om bistand, men det er bare 8 kommuner som har fått hjelp til egne søknader.
- En høyt antall søknader (11) er i sin helhet skrevet av rådgiverne (Solveig og Elizabeth)
- Det er mange forprosjekter og kompetansetiltak, færre søknader til konkrete investeringer.

Det oppleves at kommunene har veldig ulikt nivå og struktur i klimaarbeidet, og at det ikke finnes en tydelig prioritering av klimatiltak eller handlingsplan.

Små kommuner trenger mer

Kommuner med få eller ingen tidligere tildelinger vil i noen grad prioriteres av Miljødirektoratet, og det er spesielt gledelig å se søknader fra Evje og Hornnes (2 innvilgede søknader 2020), Flekkefjord (1 innvilget søknad 2019), Grimstad (1 innvilget søknad 2021, 1 innvilget søknad 2018) og Tvedestrand (1 innvilget søknad 2018)

Typiske tilbakemeldinger fra de kommunene som ikke har skrevet egne søknader:

- Har ingen aktuelle prosjekter
- Har ikke tid til å gjøre søknadsarbeidet og nødvendig forankring
- Har ikke ressurser til å gjennomføre tiltakene dersom man får tilskudd
- Har ikke kapital til å dekke egenandel

Det kom innspill om at fylkeskommunen kunne stå som søker ved samarbeid mellom mange kommuner, slik at søknads- og prosjektarbeid ikke blir lagt på ansvarlig søkerkommune.

Kommunene som har fått rådgivning og skrivehjelp, er utrolig takknemlige for bistanden.

Forbedringer 2025

Tidlig informasjon og forberedelser

Informasjonen om Klimasats kommer som et «plutselig fenomen» i desember slik at man *leter etter* egnede prosjekter i stedet for å ha dette som en del av budsjettprosess og i planlegging av innkjøp/ prosjekter. Usikkerhet rundt ordningens bevilgninger kan være forklaring, men det anbefales å ha høyere fokus gjennom året på finansiering av klimatiltak.

Innspill til forbedringer:

- Egen samling for kommunenes økonomiavdelinger med tema finansiering av klimatiltak
- Påminnelse til alle kommuner i forbindelse med utarbeidelse av budsjetter
- Sette i gang med Klimasats-rådgivning tidligere slik at det kan være tid til politisk forankring på konkrete søknader og samarbeid

Økt mobilisering i mindre kommuner

Det er spesielt de større kommunene som allerede er godt i gang med klimaarbeidet som søker. Det anbefales å se spesielt på mobilisering og tilrettelegging for de små kommunene i Agder.

Innspill til forbedringer:

- Ekstra tidlig innsats og ekstra timer/oppfølging for de små kommunene med tilbud om bistand i budsjettprosess, planlegging og søknadsskriving.

Medfinansiering fra fylkeskommunen

Det ble søkt om 2,4 mill. i medfinansiering fra Agder fylkeskommune i forbindelse med kommunenes Klimasats-søknader. Det var noe usikkerhet rundt prosess og tildelingskriterier. Tilskuddet er medvirkende til at flere kommuner kunne sende søknad (de kunne ikke finne full egenandel i eget budsjett). Mottakerne ble svært fornøyd, men muligheten kan med fordel markedsføres bedre for å muligens utløse enda flere søknader.

Innspill til forbedringer:

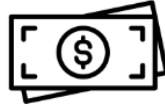
- Gå ut tidlig med informasjon om muligheter for medfinansiering
- Øremerke/prioritere finansiering til de minste kommunene og kommuner som ikke har søkt siste år
- Lage en tydelig oppskrift på hva søknaden om medfinansiering skal inneholde
- Der fylkeskommunen er med finansielt, bør det også følges opp/stilles til rådighet med faglig veiledning fra relevant faglig personell.

Andre tilskuddsordninger

Nesten samtlige kommuner meldte om svært trange budsjetter. Det kan være nyttig å se på andre nasjonal/statlige tilskuddsordninger innen klima og miljø (Miljødirektoratet, Enova, Handelens miljøfond, Innovasjon Norge m.fl.) for å vurdere om det kan være flere tilskuddsordninger der søknadsrådgivning kan føre til flere søknader og økt finansiering av klimatiltak i kommunene.

Klimasats 2024

35 søknader omsøkt 45 mill 25 kommuner tilsagn ?? mill

Klimasats 2023

31 søknader omsøkt 20 mill 13 kommuner tilsagn 10 mill

Klimasats 2022

24 søknader omsøkt ?? mill 7 kommuner tilsagn 11 mill

Bølgen bærekraftsenter

Bølgen bærekraftsenter er et regionalt senter for bærekraft og innovasjon tuftet på FNs bærekraftmål. Vår målsetning er å bidra til raskere og mer rettferdig grønn omstilling. Vi tror på samarbeid, kunnskapsdeling og møteplasser der offentlige og private bedrifter, gründere, akademia og ildsjeler kommer sammen for å finne løsninger på vår tids samfunnsutfordringer.

Siden oppstarten har Bølgen bærekraftsenter bygget opp et gründerfellesskap, skapt spennende møteplasser og arrangert en rekke konferanser, seminarer, temamøter og innovasjonsdager. I tillegg har vi arbeidet med små og store prosjekter.

Bølgen bærekraftsenter har i dag 4 ansatte, 6 frivillige og flere tilknyttede rådgivere. Hovedsamarbeidspartnere er Kristiansand kommune, Klimapartnere Agder, Tre på Agder, UiA og Sparebanken Sør.

Kristiansand
kommune

KLIMAPARTNERE

Tre på
Agder

Vedtekter:

Bærekraft Kristiansand AS er et ideelt aksjeselskap. Selskapets formål er å drive et regionalt senter for bærekraft og grønn innovasjon tuftet på FNs bærekraftmål.

Senterets virksomhet skal inspirere til miljøinnsats og søke etter løsninger på problemer knyttet til ressursbruk, miljøpåvirkning og dyre- og naturmangfold.

Senteret skal stimulere til gründervirksomhet og inspirere etablert næringsliv til å bidra til omstilling og grønn innovasjon. Selskapet skal stimulere til innovasjonsaktivitet ved å fremme deling av fasiliteter og utveksling av kunnskap og ekspertise og bidra til effektiv kompetansedeling, nettverksbygging, informasjonsdistribusjon og samarbeid mellom virksomhetene og andre organisasjoner.

Bærekraft Kristiansand AS skal forvalte og skape nye verdier for å oppnå sitt formål. Det er ikke anledning til å ta ut utbytte fra aksjeselskapet, og overskudd fra driften skal gå til å styrke selskapets drift og fremme selskapets formål. Selskapet skal også kunne eie (helt eller delvis) eller delta i selskaper eller næringsforetak som driver virksomhet med samme formål.

bølgen bærekraftsenter

post@bolgenbks.no

Solveig Nilsen 920 45 560